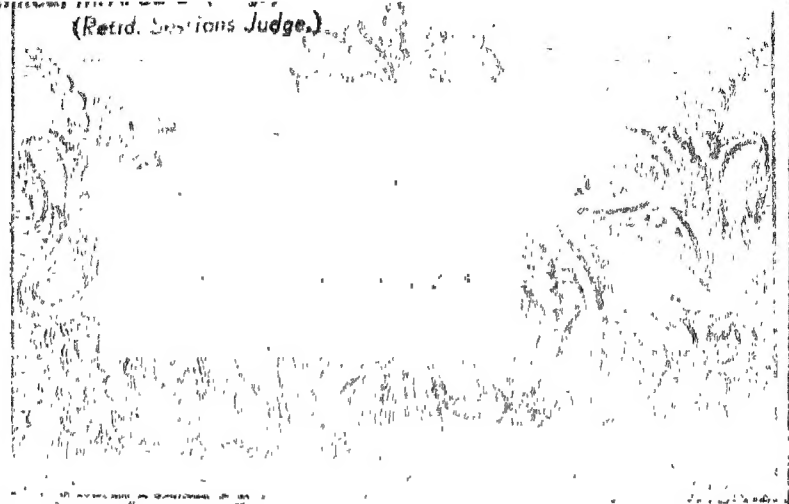

74

(Retd. Sessions Judge.)

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
 بسم الله الرحمن الرحيم
 بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
 بسم الله الرحمن الرحيم
 بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
 بسم الله الرحمن الرحيم
 بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم
 بسم الله الرحمن الرحيم
 بسم الله الرحمن الرحيم

بسم الله الرحمن الرحيم

<p>ماہ تاباں ہم نہ آج رنگِ نہارت نخل از فرغِ حسن تو روشن سرِ شمعِ دل</p>		<p>پیش از اوجِ جبین مہر در خشتانِ منقل روشن کون و مرکبانی زیرِ اسیرِ منقل</p>
	<p>اے کین ہر دو جا بدر ابدِ جہانِ خوش آمدی</p>	
<p>در تلاطمِ از امواج ہوا افتادہ بود زورِ تپِ گشتِ بگردابِ بلا افتادہ بود</p>		<p>دینِ ادر قہرِ بایست خفا افتادہ بود فورِ مذہب از کنارِ مدعا افتادہ بود</p>
	<p>بہر تو نہ است از رسالۂ خفا خوش آمدی</p>	
<p>از سودِ غرب گردید منظور تا بشوق بے تو بودم پتیار و مضطرب تا بفرق</p>		<p>آمدی اے شاہِ خواہاں در حربِ با بقی نارِ سائہا در آپ انعامِ کر و غرق</p>
	<p>بہر تسکینِ دل ایں بے نوا خوش آمدی</p>	
<p>مرزا فرمود خالقِ شافعِ روزِ حسرا یک نگاہِ لطیف تو صد دردِ عصیانِ دو</p>		<p>ختم شد بہر تو رسالتِ اے حبیبِ کبریا بر لبستِ اعجازِ عیسیٰ در دہنِ آبِ بقا</p>
	<p>اے حکیم و حاکم دارا شفا خوش آمدی</p>	

<p>برتر از گنج و گهر قد خُس و خاشاک تو نقد و شکار شد دل زرقه و جهر پاک تو</p>	<p>اے متابعِ دین و دنیا زده از املاک تو کے کشایدِ ناخن تدبیر جزا در اکس تو</p>
<p>وَالصَّحْفُ وَصِفْتُ حَسَنَ ذِي شَانِ اِسْت عَقْدٌ بِرَوْنٍ نَشَارُ وَنَدَانِ اِسْت</p>	<p>دیگر لیلیۃ القدر زلف بیجا اِسْت اے رخت آفتاب رختا اِسْت</p>
<p>وَجِبْ بِسَبَبِ بَرِّ نَا بَا اِسْت نخل طو رستی از شمشیر بخشی شد ز دریا دلی و زر بخشی</p>	<p>بر جو دستی از گهر بخشی کنج و گهر بخش بر جو بخشی</p>
<p>مُفْعِلُ کَانَ وَیَمُّ پَشِیَا اِسْت خاک پاک تو سیرۃ اعیان ذات پاک تو چشمۃ احسان</p>	<p>بَدَلُ وُجُوْدِ اَز وُجُوْدِ اِسْت عِیَاں صِفَتِ فِیضِ نَخْسِ وَفِیضِ سَاں</p>
<p>اَلْکَفِ دَسْتِ تُو گُو رَا قِشَا اِسْت</p>	

<p>روکشیم کمال احسانت مرز چیم رحیم و فرانت</p>	<p>شیخ امکان جمال امکان سلسلہ الزمانہ مستدیرانت</p>
<p>درجہ تاولست و تاجانست</p>	
<p>فیض وجود عیم و کرمیت</p>	<p>بر تو اس و عوام خجسته</p>
<p>آتشکارا بودنه پنہانست</p>	
<p>بجنوری اگر شود ایسا</p>	<p>دشمن جبرست سبع و مسا مکی کسم رخ بو اوئے بطحا</p>
<p>ہایچ و شوارنیت آسانست</p>	
<p>بہد سائے در تو ہفت خلک رافت و لطف و رحم تو بیشک</p>	<p>لے شہنشاہ انس و جن ملک شد و ہو دستم بجاں تو حاک</p>
<p>داروئے در و جرم و عصیانست</p>	

<p>اوپر اٹھا کر اٹھاتا ہے تو</p> <p>جملہ مخلوق در حمایت تو</p>	<p>انبیاء قتل را بست تو</p> <p>باد و ہبیکساں عنایہ بست تو</p>
<p>حایت عون پاک یزدانست</p> <p>تجاستم ز منسوط بجز و قہر</p> <p>در سراق تو این دل بجز</p>	<p>بچین بستم از حسنہ بر تو دور</p> <p>بحکم منسوط ہا بست رنجور</p>
<p>از جفائے فلک پریشانست</p> <p>نظم لطیف بر غریباں کن</p> <p>چشم رحمت بحال عثمان کن</p>	<p>داروے در رحمتہ حالان کن</p> <p>انچہ شایان شانستہ اک کن</p>
<p>کہ یک از کمترین غلامانست</p> <p>شد ہلال خیر پیدا از خم ابروئے تو</p> <p>قبلہ حاجات گشتہ مومنان داروئے تو</p>	<p>افتریح سعادت دہالِ غنبروئے تو</p> <p>مرج عالم توئی چہ نیم خلایق سوئے تو</p>
<p>رہنمائے کافراں را ہم سرگینسوئے تو</p>	

<p>کام جاں را یافتم اندر خیم گیسوئے تو سیرِ فردوسِ بریں شدہ عالمِ در کوئے تو</p>	<p>داشتم دوسر ہوئے قامت و بجوئے تو طاہر و رحم بہ پرواز آہ اکٹوں سوئے تو</p>
<p>چشمِ حیرت گشت ز گس فرخیم بے تو برگشتانِ جہاں از ہر گل آید بے تو</p>	<p>روئے عیسیٰ بہ نیمِ چرخِ نیکوئے تو راستی آمخت سرواز قامت و دوئے تو گردنبل را پریشانِ کعبہ گیسوئے تو</p>
<p>صدر و استغفارِ خستہ از دستِ لولہ عظیم ایتِ خلقت فرین آیتِ حسنِ عظیم</p>	<p>بابل طہم شدہ اہم شہینہ بر روئے تو خلق در طبع تو فرمودہ خداوند کریم بذلِ احسان و کرم راہ ہدایت مستقیم</p>
<p>مہر و مہ از تابِ لولہ رحمت تابندہ شد از خرامِ ناز تو کبکِ دری شرسندہ شد</p>	<p>شہرِ چوں آفتاب آمد بجا لم خوئے تو در رو عشق تو دامنِ آسمان گردندہ شد عالمِ سفلی بقبضِ خاکِ پایت زندہ شد</p>
	<p>سرو باغِ دلربائی قامت و بجوئے تو</p>

<p>نام تو احمد محمد مصطفیٰ بوالقاسم است ریشه نام پیرین خوان جودت به زمعن جاتا</p>	<p>رحمتہ العالمینی طبع عامت دامت چون توئی فیاض عالم فیض از تو قائم است</p>
	<p>فیض پرور فیضیاب از چشم نیکوئے تو</p>
<p>داد استاد ازل کنون بادرش عیب خال و خط پیش نظر در سینه ذکر یا عیب</p>	<p>مرثسم بر لوح دل گردید آیات عرب در دفتر آن رخت اکھد شد نصیب</p>
	<p>بسم الله خوانم از خم ابروئے تو</p>
<p>نالماں افتاد از چشم خلاق سیم وزر گشت اندر بحر و بر آب و سول و گهر</p>	<p>رفته گیتی را هوای کیمیا بیرون سر نیل کسیر از دلم بیرون شد از فیض نظر</p>
	<p>چشم را محل ابجا هر است خاک کوئے تو</p>
<p>شد بفیض جود تو دینار زر خر مهره گنج قارون هست در دست بقدر ذره</p>	<p>هفت قلم از نوالت کرد جمل بهره هفت دریا پیش جودت کتر س از قطره</p>
	<p>ابر نیایا را اگر شد آبر و از روئے تو</p>

<p>آہ ہم پیش تو مانہ کہ اے نامراد اے ابوالقاسم رسول پاک آوازِ انوار</p>	<p>با تو میاں رسم تو شل و در عاشق و در محبا نقد وین قسام مطلق در کفِ لطف نہا</p>
<p>آفرین صد آفرین بردست و بہار دے تو</p>	<p>چشم دارم کہ قطعہ افلاک ہی پر رہا نظر چوں کہ بہت عثمان اپنے غم سفر</p>
<p>ماضیہ آمد بردست را بہ جنت بہت خیر البشر در ہوائے کوئے تو میماند از خود بے خبر</p>	<p>ہفت غیبش نمودہ یک اشارہ سوئے تو</p>
<p>ماہ رخ تو باشد اتم الکتاب مارا واللہ لک ردق بگیو بہت آشکارا</p>	<p>گویند شرح عارض الشمس والضحار توسین چوں نگویم ابروئے مصطفیٰ را</p>
<p>ماہ رخ گفت ایندو آل چشم حق نما</p>	<p>با خرقہ ریائی کار تو کے بر آید از طاعت الہی دیدم جمال احمد</p>
<p>پہلے شریک راہ بید ظلم علیہم گرو ہائے صوفی زماں اینست را و مقصد</p>	<p>و زحمت مصطفائی در یافتہ خدا را</p>

<p>گر کرده اند خود اوردی که نشان و ستاره باشند دست و پنجه و از باد و تحقیق است</p>	<p>گرم کرده اند خود اوردی که نشان و ستاره ساقی مدام دارد بر حال نشان و ستاره</p>
<p>حقیقت چه گویم پس این پارسی را</p>	
<p>باز داد آنکه حسن و اگر در وصل بر آید هر کس که غوطه زن شد در فزونیست</p>	<p>باز محسب خدمت نام دور و نزدیک تواند از دست یاری داد</p>
<p>وارم بچش که یاد آن در سبک بهارا</p>	
<p>اگر از خطا چه سی سوره با پایا افتد لے میج که است از فیض تو چه دور است</p>	<p>شاه و وزیر و پادشاه و شایان و نوکر و دوست ایمید و امید و دوست و افتاد و دوست</p>
<p>شاه با اگر نوازی در ویش بے نوارا</p>	
<p>باز دشمنان و یاران پیش پایا و حجت گر آبرو تو خواهی لے دل بهد نیست</p>	<p>بیرون کن از سر خود کبر و خرد و تخت باشد پایا آساده و زده باه و دست</p>
<p>در بحر حق فنا شوایی در بهت را</p>	

<p>در سینه دل غلغلت در دیده انتظاریت باں را فدا نایم ما بر فراز حضرت</p>	<p>در دل هوای وصلت و سر سبزیت تقابل صدق نیت نیست ذوق حیرت</p>
<p>گر آستانه بوسی گردد نصیب ما را</p>	
<p>مینان تا نگر دو بد نام نه دایشال دریای فیض ساقی شرده و بربست</p>	<p>تا یمنودی نگر دو زائل ز می پرستان بار و بجای باران با ده ز آب زندیاں</p>
<p>گیرید ساغر نه یا ایچھا اشکارا</p>	
<p>در دل خیال دلبر در سینه سوز پنهان ای خسر و حسیناں لے شاؤ ز دنیاں</p>	<p>سوداے ترقیب در سر در دید بکریں باں جز در عشق و الفت در زمانه کمیت گمان</p>
<p>روشن کن از تجلی کاشاؤ گدارا</p>	
<p>در و فراق وارم در ماں کنهم بگوئے من سوزش محبت پنهان کنهم چگوئے</p>	<p>در ریج هجر ضبط افقال کنهم چه گوئے کاشاؤ کنه ت جان اماں کنهم چه گوئے</p>
<p>آتش جو خانه سوزد خواہد شد آتشکارا</p>	

<p>لے مونس غریبیاں ساقی مینوایاں لے سرور رسولان لے شاہ شہزادیاں</p>	<p>لے شافع شفیعاں درمان درد مشددا لے تاج کجکلام سلطان ہیں پناہ</p>
<p>بر حال زار عثمان چشم کرم خدا را</p>	
<p>کار سائے بجے شعبہ ہائے بجے دارد از عشق نہاں راز و نیازے بجے</p>	<p>بست بروے جہاں نگر طرائف بجے دید بانے عجب کشتہ نازے بجے</p>
<p>سینہ سوزے بجے محرم رازے بجے</p>	
<p>کردہ انبار تو بالبل ہے سودا نیاز بود بسیر لایست ز نایاب ہمار</p>	<p>رود کون دم کافی بقیقت نیاز انبیا راست تہو رابطہ راز و نیاز</p>
<p>روز و شب خاک درت را بفرہ خواں تر</p>	
<p>حور جنت بختاوت رخ خود نہفت ہر خنداں بہ ثنا گو مسرینی نہفت</p>	<p>روز و شب خاک درت را بفرہ خواں تر زائر روضہ بگلشت زیارت میگفت</p>
<p>ایں فضاے بجے رنگ طرائے بجے</p>	

<p>غزوہ بزرگہ موجب طغیا غم ساخت یک نظر دید خطا از نظر دور اندخت</p>	<p>بل سوزان من از آتش عیدان بگذاخت لیکن آتش شایخ عشر شفا عت پر داخت</p>
<p>سرخوش بادہ توحید و میر سرتال</p>	<p>از کمر بند قرین و دست کمان این بخت بهر کج و بد و بی باقی است ز نو دست گردان</p>
<p>سجدہ کردم بدر شاہ و شنیدم کواثر</p>	<p>طائر شہ قیامت از این بہ بال پر دوا سجده گاہی بجای نماز بجای</p>
<p>شب معراج خدا گفت حضرت عثمان</p>	<p>نہایت رشیدہ آن یاد شیر کلان کجا سفر را مال و مملو بہ ایمان و کینا</p>
<p>من بد نماز بجای تو بہ نیاز بجای</p>	<p>کہ در آستانہ مکافہت و سادہ سادہ انجا</p>

<p>دیکر ایں بارگاہِ عونت و دولتِ شکر کیست قرودوں کے عجز و ذنا ہم ہیا کیست</p>	<p>ظاہر نشد کہ آمد ہم ازیرائے کیست ہیں شک و ہوا رخ پر فہما کیست</p>
<p>گشت تمام چشم و ندیدم قاسم کیست گلزارِ کبر و ادبِ ہوا کیست</p>	<p>گشت تمام چشم و ندیدم قاسم کیست گلزارِ کبر و ادبِ ہوا کیست</p>
<p>آئینہ خانی دل صد پارہ مرا پروا خندانہ ہمہ کلفت برست کیست</p>	<p>آئینہ خانی دل صد پارہ مرا پروا خندانہ ہمہ کلفت برست کیست</p>
<p>آگاہ نیست دیدہ هنوزم کہ جا کیست در بنیادِ عشق مضطرب و محال کیست</p>	<p>آگاہ نیست دیدہ هنوزم کہ جا کیست در بنیادِ عشق مضطرب و محال کیست</p>
<p>احرام طوف کعبہ کوئے کہ بستہ ام یعنی خبر نکشت کہ در سر ہوا کیست</p>	<p>احرام طوف کعبہ کوئے کہ بستہ ام یعنی خبر نکشت کہ در سر ہوا کیست</p>

<p>نیز با سبک روی عشق مهر است در عقده ام که ناخن تدبیر کوهاست</p>	<p>نزل بنزل اشک آن گاه و بگاه است از جگر سر زشت غریب که آگاه است</p>
<p>ماضی مشکم کف متکا کشتای کیت</p>	
<p>طبع نواز کنا تبهر سیرج مهر است عثمان ترانیت محمد پیچو بیت</p>	<p>مهر نواز کنا تبهر سیرج مهر است نور بدایت آینه سحر سحر دنی است</p>
<p>مطلب تمام گشت و گشتی تنای کیت</p>	
<p>و آنکه دلمه را بخت یکشده رو شمت کعبه اهل شرف خاک سیر کئے شمت</p>	<p>آنکه جان در جہاں می افکند خوس شمت برزبان عالم اوصاف نیکوئے شمت</p>
<p>قبله ارباب بلب طاق ابروئے شمت</p>	
<p>شاخ طوئے لاکند موج هوا ز پرده مهر از وفور خرمی در دیده می بالد نظر</p>	<p>سر و عنایا پست در گل دار دایخا سیر چشم دارم خاک پایت را که کمال بصیر</p>
<p>زبانک اینجا جلوه گاه قد و کجوس شمت</p>	

روح رانی پرورد آں طرزہ منتیخان می کند زیر وز بر باد لب بستر نیای	وال شکر نند شامینش حیات جادو میکشد خط جنوب بر لب جان ناشکا
نقش کز مشک تر بر صفحہ روست شامست	
سے مرا کاریست یا تخت شمارم ریشہ زبان هر کوی تو از دایه رو کوس	خمر امان است از و باد و ال لب لب عاشق دل داده را گزیت ذوق پاپرس
از چشمت نقش پا افتاده در کوی شامست	
از شمع المذنبین است باقی باقی ز لاله نوان نغمی پدید بیسیع فغانست	نغمی نغمی است اساتید غنای شام سوی غنمال هم نهاد ایک نگاه اشتقا
روزگارے شد که ایں عاجز دعا گوے شامست	
قطره ام قسمه مغرب است و یاد ارم سودا است بت آنده کسب یاد ارم	در دل تنگ نمان و حمت خود ارم واع عشقم بدل اهل جنوں با دارم
عقل اگر از بر من رفت چه پروا دارم	

<p>جز صدای تو ندانم نرسد در گوشم درج سرشته زانست لب خاموشم</p>	<p>مهر عشق تو ام از عالمیان رو پوشم باده معرفت خوردم و بس بهوشم</p>
<p>په گز که نهان در دل دریا دارم</p>	
<p>کشت از سبزه گلستان مهر و ناله تخته لاله شده و از صحرای خوں</p>	<p>چشم گریان شده اندر شب بهم جان چین زخم از نویش بشن تو گشتم بمنون</p>
<p>گلشنی ز سیر خار کسب پا دارم</p>	
<p>چشم او اشک فشان در غم وقت پای زین زیست اگر هست محبت باشد</p>	<p>عاشق روست تو در رخ و صیبت بشاید در دایه جنت بدلم و چه اذیت باشد</p>
<p>فهم جان نیست که من چوں تو میجا دارم</p>	
<p>سینه من شده از مهر تو آواز داغ مهر نبوی داد فروغم عثمان</p>	<p>بسویدای دل افروخته خیال کای که کجاست بخت شد از نور محبت خشان</p>
<p>نبوی و غم دور گفت یزید بیضا دارم</p>	

سو خود را در زبان خود توبہ میکنم یک نگاه بر شامت ایستادم میکنم	دیگر در روی خون بسرازی تقدیم میکنم منکہ ازستی بسوی خانہ گم میکنم
نقد هستی وقت جام و شیشه دهم میکنم	
سوز پنهان دارم اندر سینه افکار خود موج زبر من گشته ام بلذت آزار خود	جز خیال او نمی بینم کسی غمخوار خود ہر شبے اصبح بر حال دل ببار خود
گاہ میگرم چو شمع و گاہ تبسم میکنم	
میرود بر عالم نیکو گم میکنم گشتہ ام ہر نگاہ بانی نی باستان بہاں	بچہ و است و طریق عمر باستان در خزاں از دیدہ شبنم شوم گر یہ کنان
در بہاراں از لب بلب تر غم میکنم	
جز غم عشقت ہولے نیست از و است حسرت پابوس ذوق جبہ سانی درست	در دل شوریدہ ام تر محبت رنگ است خواہم اندر پایت افتد دانست گیرم بہت
چون ترا بنیم ز شادی دست و پا گم میکنم	

<p>نما بر چنین حسین تصویر باطن میکند خود را بدن بیرون تراود آنچه درینا بود</p>	<p>نور است مائل نهار از عایش میاید حال دل ناگفته عثمان آشکار میشود</p>
<p>دست از گم کنی بال پنج نگین آید مژده درین آل بسزد و درین آید</p>	<p>از زبان خامشی گویا تکلم میکند در کربا بنام چه ششیرین آید در تپ هجر مرا مرگ ببالین آید</p>
<p>نکی نیستی و احوال نه هم و بهر آزاد گشت تمام من نه پستی قیاس فریاد</p>	<p>خسته بر اندر دانه می نکتد خرم و شاد هر که این جام نوشید بهایش جان داد</p>
<p>به سبب عشق تو تخمیر شده آب و گلم بشکایت دل و دوازده من غم</p>	<p>شریت تلخ اجل از همه شیرین آید رفته از خویشتم و بیلاقتم و غم</p>
<p>مستی چشم تو از باوه طلب کرد و لطم بشکایت دل و دوازده من غم</p>	<p>مستی چشم تو از باوه طلب کرد و لطم بشکایت دل و دوازده من غم</p>

CALL 191 55132 ACC. NO. 2257
 AUTHOR _____
 TITLE نقشہ خلیات

191 55132
2257
نقشہ خلیات

Date	No.	Date	No.
22.7.95	191 55132		

THE TIME

Maulana Azad Library ALIGARH MUSLIM UNIVERSITY

RULES:—

1. The book must be returned on the date stamped above.
2. A fine of Re. 1-00 per volume per day shall be charged for text-books and 10 p.

